

knjige Lagunine

VREME
i Laguna
preporučuju

Svetska književnost

Zimski ciklus svetskih klasika

Uskoro u knjižare stižu nova izdanja kapitalnih dela Muzila, Prusta, Malapartea, Silvije Plat...

„Čovek bez osobina je debela knjižurina od // 1.262 strane koju možete pročitati jedino ako ste na godišnjem odmoru i nemate ništa čime biste ubili slobodno vreme. Ali, kao što se zna, stanje svesti poznato kao dokolica najbolje obnavlja mozak, pa vam preporučujem da ovo kapitalno delo Roberta Muzila uzmete u ruke“, napisao je jednom prilikom Goran Marković. „Ne kažem da ćete uspeti da ga u celosti pročitate (odmori su sve kraći, a besposlica sve ređa), ali kada uronite u tu knjigu neke stvari će vam postati mnogo jasnije. Na primer, ko je kriv za izbijanje Velikog rata...“

Predstojeća zimska dokolica je najbolje vreme za čitanje velikih knjiga, a Laguna je za književnu zimnicu spremila novi kontingent svetskih klasika koja će biti kompletirana do naredne Noći knjige 15. decembra – a među njima je i *Čovek bez osobina*. Ovo delo se, uz *Uliksa*, *Čarobni breg* i *U traganju za izgubljenim vremenom*, smatra jednim od najvažnijih romana XX veka. Muzil je roman počeo da piše 1921, u nameri da objasni sebi kako je klanica upravo minolog Prvog svetskog rata uopšte bila moguća i šta je to bilo toliko trulo u epohi koja mu je prethodila i koja ga je iznedrila, i pisao ga je do kraja života 1942. godine. Kada je roman konačno objavljen, usred klanice Drugog svetskog rata, jedan od onih koji su odmah prepoznali njegov značaj bio je Tomas Man, koji je 1943. napisao: „*Čovek bez osobina* je van svake sumnje najveća i najvažnija proza koju naša epoha može da ponudi, to je knjiga koja će nadživeti decenije i koju će budućnost visoko ceniti.“ Radnja romana počinje avgusta 1913. godine. Čovek bez osobina o kome je reč zove se Ulrih, i tipičan je predstavnik Kakanije, kako Muzil posprdom naziva Austrougarsku monarhiju. Ulrih je tri puta bezuspešno pokušao „da postane čovek“, a onda je na godinu dana uzeo „odmor od života“ kako bi našao svoju svrhu i smisao svega. Opisujući njegovu jalovu svakodnevicu, savremenike, težnje i razmišljanja o svemu i svačemu, Muzil bespoštedno i lucidno secira ne samo svoju, već i našu epohu. U pomenutom tekstu Goran Marković upozorava na trend pretvaranja današnjih građana u Ulrihe, što Muzilovu knjigu čini i dalje živom i aktuelnom.

U ediciji „Klasici svetske književnosti“ uskoro izlazi i *Jedna Svanova ljubav* Marsela Prusta, deo njegovog monumentalnog *Traganja za izgubljenim vremenom*. Reč je o jednoj

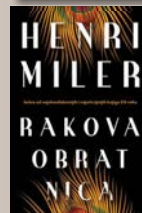
od najpoznatijih literarnih obrada fenomena zaljubljenosti, u kojoj Prust opisuje razvoj veze dandija Šarla Svana i frivolne Odete de Kresi od prvog flerta, preko žudnje i agonije ljubomore, do hlađenja i ravnodušnosti – prava i minuciozna obdukcija ljubavi.

Stakleno zvono je prvi i jedini roman Silvije Plat. Objavljen je prvi put 1963, neposredno pre no što će velika pesnikinja na stršan način, u trideset prvoj godini života, izvršiti samoubistvo. Junakinja romana je mlada, ambiciozna i uspešna studentkinja koja oboleva od depresije, pokušava da se ubije, biva hospitalizovana i lečena elektro-šokovima,

a onda ponirući u najmračnije dubine svog bića svedoči o strasti, smrti i svetu koji je okružuje: „Za osobu u staklenom zvonu, praznu i zaustavljenu poput mrtve bebe, sam svet je ružan san.“ Uz zbirke pesama *Kolos* i posthumno objavljenog *Arijela*, ovaj roman sa autobiografskim elementima najzaslužniji je za posthumnu slavu Silvije Plat.

Džona Čivera nazivaju Čehovom američkih predgrađa i jednim od najboljih pisaca kratkih priča u XX veku. Njegove *Odabrane priče*, koje uskoro izlaze iz štampe, prilika su da se i ovdašnji čitaoci konačno upoznaju s njegovom pripovedačkom magijom. „Čiver nam otkriva jednu sasvim drukčiju, netipičnu Ameriku, bez spoljnog sjaja sračunatog na izvoz“, rekla je o njemu Edvarda Kuzmina. „Čoveku nisu dovoljni blagostanje, sitost i udobnost ako nema drugih, viših vrednosti jer one nisu dovoljna duševna hrana koja bi mogla zaštititi čoveka od tuge i čame. Čiver uspeva da otkrije gotovo neuhvatljive uzroke i uticaje koji rađaju duševnu neuravnoteženost i zebnju tamo gde obično mislimo da nastaje američki raj.“

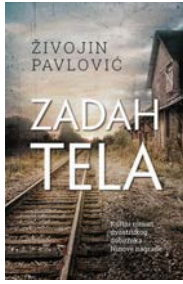
Postoji više razloga za novi talas interesovanja za život i delo Kurcija Malapartea koji je zapljusnuo čitaoce i kod nas i u svetu. Nakon *Kože*, uskoro izlazi i drugi slavni Malaparteov roman *Kaputt*, jedno od najsnažnijih literarnih svedočanstava o užasu Drugog svetskog rata i ponižavajućem evropskom potonuću u zlo i besmisao. Kao ratni izveštač italijanskih novina Malaparte je od 1940. do 1943. prošao Evropu od Finske, Rusije i Ukrajine do Beograda i Zagreba, i bio svedok bestijalnosti, ubijanja i razaranja. Stranice svog dnevnika koji je tokom puta vodio u romanu *Kaputt* pretočio je u literaturu čiji uzne-mirujući potmuli odjek ne jenjava.

Drama

ŽIVOJIN PAVLOVIĆ: **Zadah tela**

Žika Pavlović je bio višestruko nadaren čovek ogromne energije. Diplomirao je slikarstvo, snimio je šesnaest filmova, kojima je ostavio neizbrisiv trag u istoriji srpske i jugoslovenske kinematografije, i objavio četrdesetak knjiga, od kojih je za dva romana dobio Ninovu nagradu: 1985. za *Zid smrti* i 1992. za roman *Lapot*. Čitaocima tek čeka ponovno otkriće njegove književnosti koja nosi istu oporu težinu i brutalnu istinitost kao i njegovi filmovi *Buđenje pacova*, *Kada budem mrtav i beo*, *Zaseda*, *Hajka* ili *Doviđenja u sledećem ratu* – zbog čega je rečeno da je Žika Pavlović pisao filmskom kamerom i snimao pisačom mašinom. Priliku za to pružiće novo izdanje kulturnog romana *Zadah tela*, koje će se uskoro naći u knjižarama. Ovaj roman je prvi put objavljen 1982, da bi iduće godine po njemu Pavlović snimio i istoimenu film, koji je na filmskom festivalu u Puli nagrađen Zlatnim

arenama za najbolji film i scenario. Reč je o „žestokoj priči o potrazi za uporištem, o čoveku razapetom između okova porodice i iluzije o slobodi, između tamnice predgrađa i sna o velikom svetu, između stvarnosti i želje da se bude neko drugi, priči ispunjenoj stradanjem i očajem, ali i sladostrašćem i sirovom životnom snagom koja se suprotstavlja iskušenjima egzistencije“. Igor Mandić je napisao da je Pavlović u ovoj knjizi priču o razotkrivanju prljavog rublja jedne velike i zanimljive porodice iskoristio da bi izveo „kirurški zahvat u sam trbuh stvarnosti“, dok je Borislav Mihajlović Mihiz upozoravao: „Instinktom pisca savremenosti, Pavlović je osetio bitnu promenu sastava srpskog naroda. Od zemlje seljaka, oprobanih ratnika i školovanih oficira, retke ali delotvorne inteligencije, pretvorili smo se naglim skokom u narod prigradskog stanovništva. Žika Pavlović je markantno iskazao taj teški tektonski potres od čijeg ishoda, možda čak i presudno, zavisi naša sudbina.“

Esejistika

DUŠAN KOVAČEVIĆ: **Dvadeset srpskih podela**

Knjigom *Dvadeset srpskih podela* Laguna je otpočela izdavanje izabranih dela Dušana Kovačevića. U njoj je Kovačević načinio duhovitu i gorku satiričnu nabralicu najčešćih srpskih podela, a podnaslov knjige glasi: *Kako se Srbi množe deljenjem*. Naime, Srbi se, po Kovačeviću, dele na nebeske i ovozemaljske, proistočne i prozapadne, čuvare Kosmeta i secesioniste, patriote i izdajnike, racionalne i iracionalne, monarhiste i republikance, oslobođioce i oslobođene, četnike i partizane, Srbe i Jugoslovene, one na –ič, –ov, –ac, –ski, –go i –ač, na

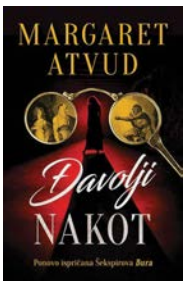
srpske, kosovske, crnogorske, bosanske, hrvatske, novozelandske, kanadske, američke, nemačke, francuske i južnoafričke, na podunavske, posavske, podrinske i pomoravske, na gazde i raj, Beograđane i provincijalce, na sadašnju i bivšu braću, na kumove i prijatelje, na stare i mlade, rođene i nerođene, muške i ženske, i na Srbe podele same sebe. Svako poglavlje se završava istim post skriptumom: „Podele će nam, verovatno, doći glave i (ovo malo) preostale zemlje. Kad bi, recimo, ova podela bila 'tolerantnija' – bez mržnje, gorčine, predinfarktnog besa, život bismo 'trošili' na praktičnije, korisnije i pametnije poslove, ako nam je (već) suđeno da se svađamo, sekiramo i, do bola, nerviramo.“

Hogart Šekspir

MARGARET ATVUD: **Đavolji nakot**

Prevod: ALEKSANDRA ČABRAJA

Uskoro iz štampe izlazi nova knjiga iz edicije „Hogart Šekspir“, u okviru koje se objavljuju savremene adaptacije najpoznatijih Šekspirovih priča. Reč je o romanu *Đavolji nakot*, u kome je Margaret Atvud ponovo ispričala priču iz *Bure*, poslednjeg Šekspirovog komada. Junak knjige po imenu Feliks uspešan je umetnički direktor kanadskog Mejksivog pozorišnog festivala. Njegove produkcije zadivljuju publiku i kritiku, ali njegova karijera još nije na vrhuncu. Vrhunac će biti nova, senzacionalna postavka *Bure* koju priprema, i koja će predstavljati ne samo njegov profesionalni trijumf već i čin kojim će se odužiti uspomeni na svoju neprežaljenu preminulu ćerku Mirandu. Ali, realizaciju njegovog životnog projekta sprečiće spletke i podmetanja besramnih i beskrupuloznih kolega na čelu sa ambicioznim Tonijem, nakon čega Feliks doživljava strmoglav pad. Dobija otkaz

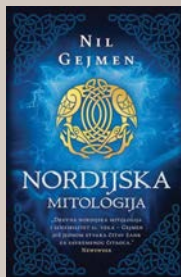

u pozorištu, i prevaren, ogorčen i prognan, odlazi u kanadsku zabit gde godine provodi u jalovom besu sanjajući o osveti: „Koliko je pao. Koliko je satrven. Koliko srozan. Kako se samo bori za goli opstanak, živeći u stračari, zaboravljen u zabiti; dok Toni, to nametljivo, pozersko malo đubre, trčkara unaokolo s važnim zverkama, loče šampanjac i guta kavijar, ševine jezike i prasetinu, odlazi na gala prijeme i uživa u obožavanju svojih pratilaca, svojih prišepetlji, svojih ulizica... Nekadašnjih Feliksovih ulizica.“ Dvanaest godina kasnije, kada dobije iznenađujuću ponudu da u jednom popravnom domu sa zatvorenicima napravi pozorišnu predstavu, Feliks konačno dobija priliku za osvetu. Njegova nikada odigrana *Bura*, koju sada uvežbava sa naturščicima u zatvoru nije više samo obična pozorišna predstava već i mišolovka u koju će dovući sve svoje neprijatelje, uključujući i onog koji mu je uništio karijeru, a koji se u međuvremenu uspeo do ministarskog položaja. Lik Feliksa u romanu Margaret Atvud najbolji je Prospero nakon Šekspirovog, a njena knjiga uzbudljiva i lucidna vivisekcija našeg vremena.

Fantastika

NIL GEJMEN: **Nordijska mitologija**

Prevod: NEVENA ANDRIĆ

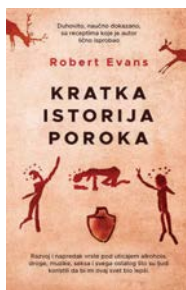

Od kad je književnosti, kod pisaca postoji potreba da ponovo pričaju stare poznate mitove i daju im novi smisao u novim vremenima i okolnostima. U svojim romanima Nil Gejmen se često poigravao raznim mitološkim predlošcima, ali u ovoj knjizi je odlučio da to više ne čini posredno ih obrađujući, već da sam, na svoj način, ponovo ispriča čitavu nordijsku mitologiju. Silnom Odinu, hrabrom Toru i prevejanom Lokiju, nizu božanstava iz rodova Vana i Asa, patuljcima, divovima i drugim mitskim bićima Severa, Gejmen je u ovoj knjizi udahnuo novi život, a njihove sudbine upleo u fantastičnu romanesknu pripovest koja se, naravno, završava Ragnarokom, Sumrakom bogova, odsudnom bitkom koja će zbrisati bogove, divove, ljude i sve njihove svetove. „Nordijski mitovi su mitovi o jednom hladnom mestu s dugim, dugim zimskim noćima i beskrajnim letnjim danima, mitovi o ljudima koji nisu u potpunosti verovali svojim bogovima, pa ih nisu čak ni voleli, premda su ih poštovali i plašili ih se“, piše Nil Gejmen u uvodu knjige. „Dok sam prepričavao ove mitove, pokušavao sam da zamislim samog sebe nekada davno, u zemljama gde su ove priče prvi put ispričane, u dugim zimskim noćima, može biti, pod sjajem severnog svetla, ili kako sedim napolju u zlo doba noći, budan pri beskrajnoj dnevnoj svetlosti letnje dugodnevice, okružen slušaocima koje zanima šta je Tor dalje uradio, šta je to duga, kako da žive svoje živote, i otkuda dolazi loša poezija...“

Esejistika

ROBERT EVANS: **Kratka istorija poroka**

Prevod: NENAD DROPULIĆ

„Razvoj i napredak vrste pod uticajem alkohola, droge, muzike, seksa i svega ostalog što su ljudi koristili da bi im ovaj svet bio lepši“ – podnaslov je ove knjige kojim se čitalac nedvosmisleno upućuje na njenu osnovnu temu i cilj. U njoj se Robert Evans, urednik humorističkog veb-sajta www.cracked.com i hedonista po određenju i ličnoj filozofiji života, bavi pitanjem kako su sve poroci doprineli razvoju i dobrobiti ljudskog društva, od slučaja sumerskog piva, plesa među megalitima Stounhendža i starogrčkog esida, pa sve do rakije od slovenačkih daždevnjaka i srpske šljivovice. „U ovoj knjizi napisano je sve što sam saznao o onome što se u učtivom društvu pretvaramo da ne volimo“, kaže Evans u uvodu. „Knjiga slavi smele, pijane pionire koji su gradili svetsku civilizaciju.“ U knjizi su, pored ostalog, opisani i autorovi lični eksperimenti sa drevnim porocima, uz priloženu recepturu za spravljanje stimulativnih sredstava, njihovo korišćenje i očekivane domete. Kako reče jedan recenzent: ako ste poštovalac čudnih ljudi, neobične istorije i amaterske nauke, ovo je knjiga za vas.

Krimi

AGATA KRISTI: **Ubistvo u Orijent ekspresu**

Prevod: NENAD DROPULIĆ

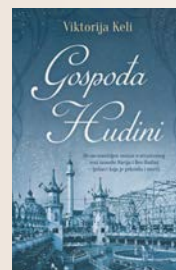

U bioskope je upravo stigla još jedna ekranizacija *Ubistva u Orijent ekspresu*, najpoznatijeg i po mnogima najboljeg romana Agate Kristi, a reditelj filma Kenet Brana okupio je neka od najzvučnijih holivudskih glumackih imena današnjice poput Džonija Depa, Penelope Kruz, Vilijama Dafoa, Džudi Denč, Mišel Fajfer i Dejzi Ridli, zadržavši za sebe ulogu ekscentričnog detektiva Herkula Poaroa. Film priziva svoj slavni predložak i poziva na njegovo ponovno čitanje jer – krimići Agate Kristi ne zastarevaju. Podsetimo na zaplet romana. Nakon što je rešio jedan slučaj u Siriji, Herkul Poaro iz Alepa stiže u Istanbul i ukrcava se na voz Orijent ekspres koji kreće put Kalea. Ali, sledeće noći snežna oluja zaustavlja voz negde između Vinkovaca i Slavenskog broda. „U kojoj smo mi to zemlji“, pita jedna putnica iz zavejanog voza. Kad joj je rečeno da su u Jugoslaviji, ona s uzdahom kaže: „Oh! Pa mi smo na Balkanu. Šta smo drugo i mogli očekivati.“ Idućeg jutra u kupeu pored Poaroovog kondukter pronalazi leš sa dvanaest ubodnih rana. Ispostavlja se da je ubijeni zapravo traženi ubica jedne devojčice, a na Poaroov spisak dospeva dvanaest osumnjičenih putnika koji su imali motiv da ubicu ubiju. Pre no što u voz stigne jugoslovenska policija, Poaro saopštava saputnicima dve istine o zločinu, jednu u kojoj su svi osumnjičeni ubice, i drugu u kojoj su svi – nevini. Prateći Poarovu istragu, jedan od junaka izgovara slavnu repliku: „Ovo je neverovatnije od bilo kojeg krimića.“

Ljubavni

VIKTORIJA KELI: **Gospođa Hudini**

Prevod: ELI GILIĆ

Hudiniju je bilo 19, a Bes 21 godina, kada su se venčali. Od tada su zajedno nastupali na pozorištima na kojima je Hari Hudini sticao mađioničarsku slavu, a njihova ljubav bila je luda, strasna i velika, da su mislili da će se odupreti i samoj smrti. Neposredno pre no što će umreti, Hudini je obećao Bes da će i posle smrti pronaći način da „s one strane“ stupi u kontakt s njom pomoću tragova koje će samo njih dvoje prepoznati. I zaista, nakon Hudinijeve smrti Bes počinje da otkriva čudne poruke na nemogućim mestima, kao da Hari želi nešto da joj prenese. Rešavanje zagonetki postavljenih pred nju Bes će odvesti na putovanje od plaža Koni Ajlenda preko budimpeštanskih palata do holivudskih studija. A kada je put nanese na jednog mladog fotografa, ona shvata da bi magija njenog supruga ipak mogla biti nešto više od iluzije. „Gospođa Hudini je uzbudljiva priča koja će vas povesti u samo srce jedne od najvećih ljubavnih priča u istoriji – postavljajući pitanje šta to pokreće ljude da veruju u nešto što je veće i od njih samih.“ „Svet je pun čarobnih stvari koje strpljivo čekaju da nam se čula izoštre“, misao je V. B. Jajtsa uzeta za moto ovog romana.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec